

Complexnummer: 522416

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

Complex Zuiderbosch

Aantal complexonderdelen

2

Monumentnummers van complexonderdelen

522417, 522418

Woonplaats

Rosmalen

Gemeente

's-Hertogenbosch

Provincie

Noord-Brabant

Locatie van het hoofdoject

Hintham 152, 5246 AK te Rosmalen

Complexomschrijving

Inleiding.

Op het kleine landgoed 'Zuiderbosch', gelegen in het oosten van Hintham aan de rijksweg van Den Bosch naar Nijmegen, bevinden zich drie objecten: de VILLA met omliggende landschapstuin (1), het TOEGANGSHEK (2) en een zestal LANTAARNPALEN (3), onder te verdelen in twee typen.

Omschrijving.

Het landgoed 'Zuiderbosch' beslaat een diep, nagenoeg rechthoekig perceel, begrensd door de rijksweg in het zuiden en door belendende percelen aan de overige drie zijden. Aan de zuidzijde ligt ter afscheiding van de straat een haag met daarin het toegangshek. Direct hierachter staan aan weerszijden twee lantaarnpalen uit 1897. Achter het hek strekt zich een grote, met laantjes doorsneden landschapstuin uit met gazons, diverse boom- en plantengroepen en monumentale solitaires, waaronder de kastanjeboom, rode beuk en linde. Op het achterste deel van het perceel (noordzijde) ligt de villa. Naast een deels om de villa lopend laantje staan nog vier lantaarnpalen.

Waardering.

Het complex bestaande uit de villa met de omliggende landschapstuin, het toegangshek en de zes lantaarnpalen is van algemeen belang. Het complex heeft cultuurhistorische waarden als bijzondere uitdrukking van de sociaal-economische, technische en typologische ontwikkelingen in de tweede helft van de negentiende eeuw en het begin van de twintigste eeuw. Het complex bezit

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

architectuur- en kunsthistorische waarden wegens de esthetische kwaliteit, bijzondere ornamentiek en detaillering van architectuur en gietkunst. Het complex bezit ensemblewaarden vanwege de kwaliteit van de samenstellende onderdelen van het landgoedcomplex en als markant onderdeel van de historische bebouwing aan de voormalige rijksweg te Hintham. Het complex is van belang als herkenbaar bewaard gebleven ensemble.

Monumentnummer*: 522417

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	09 september 2002
Kadaster deel/nr	82691/142

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Rosmalen	's-Hertogenbosch	Noord-Brabant

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Rosmalen	E			5380

Omschrijving**

Inleiding.

Op het achterste deel van het perceel ligt aan de noordzijde geheel vrij de voormalige VILLA 'Zuiderbosch' (voorheen 'Dorothy Hall') met omliggende, door paden doorsneden landschapstuin met gazons, een waterput, diverse boom- en plantengroepen en monumentale solitaires, waaronder een kastanjeboom, rode beuk en linde. Het pand, thans als kantoor in gebruik, werd in opdracht van T.A.J.M. Sweens gebouwd in Eclectische stijl. Het dateert uit 1884, getuige een eerste steen in de voorgevel met opschrift: 'T.A.J.M. / SWEENS / 18 (26/3) 84'. Het pand is in de loop der jaren uitgebreid en inwendig op onderdelen gemoderniseerd. De oorspronkelijk L-vormige plattegrond is in het eerste kwart van de 20ste eeuw door een- en tweelaags aanbouwen onder plat aan de linker gevel en een tweelaags aanbouw in de oksel aan de rechter gevel nagenoeg rechthoekig geworden. In 1940 werd de kap op het middenvolume hoger opgetrokken, bij welke gelegenheid tevens het rechter volume (voorheen met plat) werd voorzien van een aankappend dak.

Omschrijving.

Het gedeeltelijk onderkelderde, (deels) gebosseerd gepleisterde pand beslaat een nagenoeg rechthoekige plattegrond en telt twee bouwlagen met verschillende verdiepingshoogten plus een zolderverdieping, onder een met gesmoorde romaanse pannen gedekt samengesteld afgeplat schilddak. Voorschild van het middenvolume met lagere dakvoet maar gelijke nokhoogte als de overige schilden. Dakkapel met boogfronton voorzien van oeil-de-boeuf waaromheen gebouchardeerde velden. Op de nokeinden pironnen. Rechter volume met aankappend afgeplat schilddak (1940). Omlopende, deels verspringende, overstekende, licht geprofileerde goot. Voorgevel van vijf traveeën waarin centraal het oorspronkelijke, symmetrische middendeel (voorheen salon) van drie traveeën. Onderlangs het middendeel een verspringende, hardstenen plint met deels van diamantkoppen voorziene panelen. De goot wordt ondersteund door in een fries opgenomen voluutvormige consoles. Tussen de consoles decoratief gestucte velden. Naast en boven de getoogde gevelopeningen casementen waarin eveneens decoratief gestucte velden en ornamenten, deels gebouchardeerd. Gevelopeningen geflankeerd door pilasters met om de kop getrokken geprofileerd stucwerk, boven de stolpvensters bekroond met floraal werk voorzien van portretkopjes. In het midden een beglaasde, dubbele terrasdeur met panelen waarvoor een portiek,

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

bestaande uit een met een palmetachtig ornament bekroond zadeldakje, ondersteund door gietijzeren kolommen met dito maaswerk. Groot, spiegelsymmetrisch hartvormig terras met balusters van cement uit 1985. Zijaanbouwen met zesdelige vensters, deels met glas-in-lood.

Oorspronkelijke deel van de rechtergevel gebosseerd. Achtergevel van vijf traveeën met T-vensters met draairamen (verdieping), stolpvensters (o.a. van de vroegere keuken), tuimelvensters (w.c.'s) en gluurluikje in de in een boven- en onderdeur verdeelde toegangsdeur. Van het interieur zijn onder meer van belang: hal met zwart-gele plavuizen, lijst en médaillon van stucwerk, trap met decoratief gesneden hoofdbaluster en enkele paneeldeuren met geprofileerd lijstwerk; salon met stucwerklijsten voorzien van floraal werk in het midden en de hoeken en vensterblinden.

Waardering.

De villa 'Zuiderbosch' met landschapstuin is van algemeen belang. Het object heeft cultuurhistorische waarde daar het als fabrikantenvilla en als villa op een landelijke plek in Rosmalen die enerzijds rust kan bieden, maar anderzijds -ten gevolge van de gunstige verkeersligging- een snelle verbinding biedt met de nabijgelegen grote stad Den Bosch, de sociaaleconomische ontwikkelingen in Brabant in de tweede helft van de negentiende eeuw illustreert. Het object bezit architectuurhistorische waarden wegens de architectonische kwaliteiten van met name de voorgevel met terras en de bijzondere ornamentiek in met name het portiek. Het object heeft ensemblewaarden als essentieel onderdeel van het landgoed. Daarnaast als markant onderdeel van de historische bebouwing aan de voormalige rijksweg te Hintham. De tuin is van belang als herkenbaar bewaard gebleven structuur en daarnaast vanwege de aanwezigheid van monumentale solitaires en boomgroepen uit de tijd van aanleg.

Hoofdcategorie

Woningen en woningbouwcomplexen

Subcategorie

Woonhuis(K)

Functie

Woonhuis

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 522418

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	09 september 2002
Kadaster deel/nr	82691/116

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Rosmalen	's-Hertogenbosch	Noord-Brabant

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Rosmalen	E			5487
Rosmalen	E			5380

Omschrijving**

Inleiding

Aan de straatzijde ligt ter afscheiding een haag met daarin het TOEGANGSHEK. Het omstreeks 1884 geplaatste hek vertoont invloeden van het Eclecticisme.

Op het terrein staan zes LANTAARNPALEN. Ze stonden oorspronkelijk in Vught en zijn in de jaren dertig van de 20ste eeuw op het landgoed gezet. Er zijn twee typen te onderscheiden:

* Type 1. De twee oudste lantaarnpalen staan direct achter het toegangshek aan weerszijden van de zich hier splitsende oprijlaan. Dit type is gefabriceerd in 1897 (alhoewel het model al eerder kan zijn ontworpen) en vertoont invloeden van het Eclecticisme. Het is gegoten door ijzergieterij 'De Prins van Oranje' uit Den Haag in het laatste levensjaar van het bedrijf. De Prins van Oranje was destijds een van de grootste ijzergieterijen van ons land.

De nieuwe lantaarnkappen met armatuur dateren uit de jaren dertig.

* Type 2. Naast een deels om de villa lopend laantje staan nog vier lantaarnpalen. Dit type is gefabriceerd in de jaren dertig en vertoont invloeden van de Art Déco

Omschrijving

Het symmetrische sierhek staat ingeklemd tussen een haag en bestaat uit vier dubbele onderdelen. In het midden een draaibaar smeedijzeren tweevleugelig hek met in hoogte variërende puntspijlen, met elkaar verbonden door gebogen en rechte liggers, waartussen aan de bovenzijde cirkelvormen. Middenstijl met slot. De twee beweegbare vleugels scharnieren om twee gietijzeren, deels gecanneleerde kolommen op octagonale bases, gedecoreerd met rozetten en bekroond met een dennenappel op gestileerd

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

kelkkapiteel. Zijdelen met detaillering zoals voornoemd bij het middendeel, met aan de bovenzijde de later toegevoegde letters 'ZUIDER / BOSCH'. Aan de uiterste einden bewerkstelligt smeedijzeren krulwerk een geleidelijke overgang naar het maaiveld.

* Type 1. Met florale en abstracte motieven gedecoreerde gietijzeren lantaarnpaal op ronde voet met ingezwenkt, van panelen voorzien postament en een zich verjongende, meervoudig ingesnoerde en met bladslingers omwikkelde schacht. Oorspronkelijk bedoeld voor gaslicht.

Een uit de jaren dertig daterende, versoberde kegelvormige lantaarnkap wordt gedragen door een tweearmig, V-vormig armatuur. Opschrift in de voet van de linker lantaarnpaal 'PLETTERIJ DEN HAAG', opschrift in de voet van de rechter lantaarnpaal 'IJZERGIETERIJ / DE PRINS VAN ORANJE / 's HAGE 1897'.

* Type 2. Eenvoudige, gietijzeren lantaarnpaal op ronde voet met een zich verjongende, deels gecanneleerde schacht, bekroond met een door een tweearmig armatuur ondersteunde kegelvormige kap waarin een vaasvormige lantaarn. Bedoeld voor elektrische verlichting.

Waardering.

Het toegangshek is van algemeen belang. Het object heeft kunsthistorische waarde vanwege de verzorgde detaillering en ornamentiek. Het object heeft ensemblewaarde vanwege de functioneel-ruimtelijke relatie met het landgoed. Het object is van belang wegens de gaafheid.

Het zestal lantaarnpalen is van algemeen belang. Het bezit cultuurhistorische waarden daar de verschillende typen getuigen van de overgang van gaslicht naar elektrisch licht. Daarnaast als karakteristieke uitdrukking van de twee typen lantaarnpalen in het algemeen en, in het geval van type 1, als karakteristiek voorbeeld van een lantaarnpaal uit het brede assortiment van gieterij 'De Prins van Oranje' in het bijzonder. Het bezit kunsthistorische waarde vanwege het belang voor de geschiedenis van de gietkunst op grond van de (met name wat betreft type 1) esthetische kwaliteiten van het ontwerp. Het bezit ensemblewaarde vanwege de historische functioneel-ruimtelijke relatie met het landgoed.

Hoofdcategorie

Voorwerpen op pleinen en dergelijke

Voorwerpen op pleinen en dergelijke

Subcategorie

Erfscheidig(D)

Straatmeubilair

Functie

Hek

Lantaarnpaal